

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

RAPORT

privind implementarea
Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală
pentru anii 2014-2020

(II jum. 2014 - 2015)

Chișinău
Februarie 2016

CUPRINS

SUMAR

Obiectivul general nr. 1: CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII SECTORULUI AGROALIMENTAR, PRIN RESTRUCTURAREA ȘI MODERNIZAREA PIEȚEI.

Obiectivul specific 1.1. Modernizarea lanțului agro-alimentar în scopul conformării la cerințele UE privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate.

Obiectivul specific 1.2. Facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri pentru fermieri.

Obiectivul specific 1.3. Reformarea sistemului învățământului, cercetărilor științifice și serviciilor de extensiune rurală în sectorul agroalimentar și crearea sistemului de informare integrat în agricultură.

Obiectivul general nr.2: ASIGURAREA GESTIONĂRII DURABILE A RESURSELOR NATURALE ÎN AGRICULTURĂ.

Obiectivul specific 2.1. Sprijinirea practicilor de gestionare a terenurilor agricole și a apei.

Obiectivul specific 2.2. Sprijinirea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, inclusiv a biodiversității.

Obiectivul specific 2.3. Sprijinirea adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice asupra producției agricole.

Obiectivul general nr.3: ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELULUI DE TRAI ÎN MEDIUL RURAL.

Obiectivul specific 3.1. Alocarea investițiilor pentru infrastructura fizică și de servicii din mediul rural.

Obiectivul specific 3.2. Creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniul nonagricol și sporirea veniturilor în mediul rural.

SUMAR

Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru anii 2014-2020 (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409 din 4 iunie 2014) a reconceptualizat prioritățile de politici pentru sectorul agroalimentar și de dezvoltare rurală, în suportul agendei de integrare europeană a Republicii Moldova.

În scopul asigurării realizării obiectivelor Strategiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a elaborat **Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru anii 2014-2020**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 742 din 21 octombrie 2015. Acțiunile propuse a fi întreprinse în acest Plan sunt grupate în obiective generale și obiective specifice, care reflectă dezideratele Strategiei.

Raportul se referă la perioada II jumătate a anului 2014 – anul 2015.

De notat, că acțiunile planificate în Planul dat vizează, în mare parte, primul ciclu de implementare a Strategiei, în special, perioada 2015-2018, revizuirea Planului fiind posibilă, la necesitate.

Pe parcursul perioadei de referință, măsurile întreprinse de MAIA și instituțiile din subordinea sa, fie instituțiile-partenere, s-au orientat pe următoarele direcții:

- 1) **Reconfigurarea Regulamentului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2015** (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352 din 10 iunie 2015), în care au fost transpuse:
 - i) obiectivele de dezvoltare a sectorului agroalimentar, aprobate prin Strategia sus-nominalizată,
 - ii) principiile de valorificare a subvențiilor, orientate spre: asigurarea transparenței gestionării resurselor financiare, asigurarea consecvenței și previzibilității în selectarea și implementarea măsurilor de sprijin ș.a.;
- 2) **Lansarea procesului de digitalizare a sectorului agricol**, prin prisma conceptului e-Agricultura. În acest scop, au fost și continuă a fi elaborate mai multe sisteme informaționale automatizate, care vor permite re-ingineria și digitalizarea serviciilor publice prestate în sectorul agroindustrial;
- 3) **Continuarea modernizării lanțului agroalimentar**, prin promovarea obiectivelor de creștere a competitivității producției agroalimentare de origine moldovenească de valoare adăugată;
- 4) **Dezvoltarea infrastructurii post-recoltă;**
- 5) **Promovarea oportunităților de asociere a producătorilor agricoli**, în diverse forme, în vederea eficientizării performanțelor lor agricole. Recent, MAIA a elaborat și înmănat certificate de recunoaștere pentru primele grupuri de producători agricoli create în Republica Moldova.

În vederea susținerii eforturilor Guvernului de modernizare a sectorului agricol, au fost identificate și atrase diverse proiecte de asistență externă, după cum urmează:

- Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții în vederea implementării **Proiectului „Livada Moldovei”** (Legea nr. 46 din 02.04.2015);
- Acordul de finanțare (grant danez) a **Programului rural de reziliență economico-climatică incluzivă** dintre Republica Moldova și Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (Legea nr. 45 din 02.04.2015);
- Acordul de finanțare adițională dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării **Proiectului „Agricultura Competitivă”** (Legea nr. 122 din 28.05.2015);
- Acordul de finanțare între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind implementarea **Programului ENPARD Moldova – Suport pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală** (Legea nr. 177 din 22.10.2015).

Obiectivul general nr. 1: CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII SECTORULUI AGROALIMENTAR, PRIN RESTRUCTURAREA ȘI MODERNIZAREA PIETEI.

Obiectivul general nr. 1 al Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020 (în continuare–*Strategia*) are drept finalitate asigurarea competitivității producției agroalimentare, prin restructurare și modernizarea sistemică a sectorului, consolidarea terenurilor și creșterea treptată a cotei de produse agricole cu valoare adăugată înaltă.

În vederea realizării obiectivului dat, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) se conduce de următoarele *obiective specifice*:

- ✓ modernizarea lanțului agro-alimentar, în scopul conformării la cerințele UE privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate,
- ✓ facilitarea accesului la piețele de capital, de input-uri și output-uri pentru fermieri,
- ✓ reformarea sistemului învățământului, cercetărilor științifice și serviciilor de extensiune rurală în sectorul agroalimentar și crearea sistemului de informare integrat în agricultură.

Realizarea obiectivelor specifice se bazează pe acțiunile din *Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei*, progresul implementării cărora este expus mai jos:

Obiectivul specific 1.1. Modernizarea lanțului agroalimentar în scopul conformării la cerințele UE privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate

1. Definitivarea și aprobarea listelor privind Acquis Communautaire al UE în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale și SPS, ce urmează a fi transpus în legislația națională.

În vederea identificării listei actelor, ce urmează a fi transpuse în legislația Republicii Moldova, a fost efectuată o analiză a 888 acte comunitare pentru sectorul agroalimentar, transmisă Republicii Moldova de către DG SANTE, ca urmare fiind stabilite următoarele:

- i) 164 acte din această listă au fost deja transpuse în legislația națională, în baza Planului național de armonizare, aprobat anual de către Guvern;
- ii) 573 acte sunt Decizii ale Comisiei Europene, care se referă la diverse reglementări sau cerințe pentru anumite țări-membre ale UE;
- iii) **67 acte au fost identificate drept prioritate pentru sectorul agroalimentar.**

Astfel, prin Ordinul MAIA nr. 74 din 24 aprilie 2015, a fost aprobat *Planul de armonizare treptată a legislației veterinare, fitosanitare și bunăstării animalelor pentru perioada 2015-2017*, în care sunt consemnate 67 acte comunitare prioritare, ce urmează a fi transpuse în legislația națională în următorii 3 ani.

La propunerea părții europene, lista de acte nominalizată necesită a fi consultată cu experții Uniunii Europene. Fiind delegați în cadrul unei misiuni TAIEX, experții europeni au activat în Republica Moldova în perioada 19-21 mai 2015, lucrând asupra revizuirii listei actelor din domeniul SPS, în colaborare cu instituțiile relevante. La 17 iunie 2015, planul de armonizare legislativă în domeniul SPS a fost prezentat MAEIE, pentru a fi transmis Comisiei Europene.

2. Elaborarea și promovarea actelor normative și legislative în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale și a măsurilor sanitare și fitosanitare (SPS), în conformitate cu Anexele la Acordul de Asociere (AA) și Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), încheiate între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 16 din 26 februarie 2015 „Cu privire la aprobarea Planului național de armonizare a legislației pentru anul 2015”, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare urma să asigure, în anul 2015, armonizarea la exigențele UE a *17 acte normative și legislative*.

Din acestea, au fost aprobate 4 acte normative și promovate 9 acte normative (4 - remise Guvernului spre examinare; 5 – în proces avansat de promovare). Alte 4 proiecte de acte normative sunt în proces de elaborare.

3. Elaborarea și inițierea implementării strategiilor/programelor de dezvoltare pentru ramurile strategice ale sectorului agroalimentar, inclusiv în domeniile:

- **zootehnic** (*carne și lapte, conservarea resurselor genetice animale*);
- **vegetal** (*fructe și legume*);
- **vinicol și viticol**;
- **acvaculturii**.

Au fost elaborate și aprobate următoarele programe ramurale:

- ✓ *Programul de creștere și ameliorare a ovinelor și caprinelor* în Republica Moldova pentru anii 2014-2020 (Ordinul MAIA nr. 146 din 26.06.2014);
- ✓ *Programul de ameliorare a taurinelor* în Republica Moldova pentru anii 2014-2020 (Ordinul MAIA nr. 146 din 26.06.2014).

Cu referință la domeniul conservării resurselor genetice animale, a fost instituit Centrul National Coordonator cu privire la elaborarea *Strategiei Naționale și a Planului de acțiuni privind resursele genetice animale* (Ordinul MAIA nr. 105 din 2 iunie 2015).

La 3 iulie 2015, MAIA în colaborare cu FAO a organizat Seminarul republican științifico-practic intitulat “Elaborarea Strategiei și a Planului de acțiuni privind managementul resurselor genetice animale”. Iar, la 10 septembrie 2015, a avut loc prima ședință a Centrului National Coordonator, în cadrul căreia au fost stabilite prioritățile și direcțiile de acțiune ale Strategiei nominalizate.

Prin Ordinul MAIA nr. 201 din 16.10.2015, a fost instituit Grupul de lucru pentru elaborarea *Programului de modernizare a sectorului vitivinicol* pe anii 2015-2020.

4. Elaborarea și implementarea politicii privind promovarea exporturilor produselor agroalimentare din Republica Moldova, reflectată în documentele de politici naționale și sectoriale.

Au fost identificate surse financiare pentru angajarea experților internaționali și locali, care vor elabora proiectul *Programului de promovare a exporturilor produselor agroalimentare din Republica Moldova*. Totodată, a fost creat Grupul de lucru responsabil de formularea propunerilor pe marginea proiectului Programului dat (Ordinul MAIA nr. 223 din 4 decembrie 2015).

5. Elaborarea și promovarea programului național de management integrat de protecție a plantelor.

Elaborarea programului nominalizat este preconizată cu suportul Proiectului TCP/MOL/3502 „Consolidarea capacităților privind managementul proiectiei integrate a pantelor în Moldova”, finanțat de FAO.

6. Elaborarea sistemului de calitate privind protecția juridică și utilizarea indicațiilor geografice protejate (IGP), denumirilor de origine protejate (DOP) și specialităților tradiționale garantate în domeniul agroindustrial.

Propunându-și trecerea la un nivel mai înalt de producere a vinurilor de calitate, Ministerul a aprobat delimitarea ariilor geografice vitivinicole pentru producerea vinurilor cu indicație geografică protejată (Ordinul MAIA nr. 105 din 10.06.2011). În scopul aplicării prevederilor Legii nr. 57 din 10.03.2006 „Viei și vinului”, au fost create asociațiile de producători de produse vitivinicole cu indicație geografică protejată sau cu denumire de origine protejată: Valul lui Traian, Codru, Ștefan Vodă.

În prezent, modalitatea de organizare a producerii vinurilor cu IGP și DOP este stabilită în Reglementarea tehnică „Organizarea pieței vitivinicole”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 356 din 11.06.2015.

De asemenea, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 66-XVI din 27.03.2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 805 din 29.10.2015 și prezentat Parlamentului spre adoptare.

7. Consolidarea capacităților Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) privind administrarea măsurilor de susținere în domeniul agricol și al dezvoltării rurale, în

conformitate cu rigorile Uniunii Europene.

În conformitate cu recomandările Curții de Conturi, măsurile de sprijin au fost ajustate și adaptate la Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2014-2020, conform domeniilor de prioritate. În același rând, măsurile de sprijin au fost adaptate conform standardelor și politicilor Uniunii Europene.

Totodată, sunt în proces de definitivare procedurile operaționale privind recepționarea, administrarea, inspectarea și autorizarea cererilor de plăți spre subvenționare, care vor fi finalizate în primul trimestru al anului 2016.

Cu referire la sistemul informațional, pe parcursul anului 2015, a fost perfecționat softul AIPA online, și a început arhivarea electronică a dosarelor de subvenționare

8. Facilitarea modernizării fermelor zootehnice în vederea respectării cerințelor comunitare de calitate și siguranță a produselor de origine animală.

Pe parcursul anului de subvenționare 2015, 99 de ferme zootehnice au fost înregistrate drept entități create sau modernizate, care au fost supuse subvenționării.

9. Preluarea și implementarea sistemului de etichetare a cărnii de bovină, precum și a produselor din carnea de bovină (UE EUROPA), inclusiv elaborarea bazei legale și aranjamentelor instituționale

A fost elaborat și transmis Guvernului spre aprobare *proiectul legii privind clasificarea carcaselor de bovine, porcine și ovine*, act care transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 1249/2008 de stabilire a normelor de aplicare a grilelor comunitare de clasificare a carcaselor de bovine, porcine și ovine și privind raportarea prețurilor acestora, și transpune Anexa IV la Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 de instituire a unei organizații comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului.

10. Preluarea și implementarea sistemului de calitate și control al Uniunii Europene pe piața fructelor și legumelor

A fost elaborat și înaintat repetat spre examinare, către grupul de lucru pe lângă Comisia de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, proiectul legii cu privire la controlul conformității cu cerințele de calitate pentru fructe și legume proaspete.

13. Crearea și/sau modernizarea infrastructurii postrecoltare în regiunile rurale.

Pe parcursul anului de subvenționare 2015, au fost înregistrate 184 de unități postrecoltare supuse subvenționării.

14. Asigurarea fondului genetic cu material biologic cu randament înalt de productivitate

Pe parcursul anului 2015, au fost achiziționate animale de rasă pură în număr de:

- a) vaci donatoare de embrioni cu productivitatea de cel puțin 9000 kg de lapte pe lactatie – 183 capete;
- b) vaci primipare, junci și juninci cu vârsta de cel puțin 12 luni - 1171 capete;
- c) scrofile neinsamintate cu vârsta de 6-8 luni - 3236 capete;
- d) berbeci și țapi cu vârsta de 6-20 luni - 114 capete;
- e) matci de albine cu vârsta de cel mult 3 luni – 1495 bucăți;
- f) forme parentale de pui cu vârsta de o zi – 10576 bucăți.

15. Implementarea principiului e-Agricultură, prin dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale automatizate din sectorul animal.

1. Registrul de Stat al Animalelor (SIA RSA) (anterior - Sistemul de Identificare și Trasabilitate a Animalelor)

A fost elaborat și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 70 din 09.03.2015 Conceptul tehnic al Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Animalelor”. Totodată, a fost dezvoltată și testată versiunea nouă a SIA RSA, care a permis extinderea funcționalităților sistemului, actualizarea produselor software, cât și posibilitatea integrării cu alte sisteme informaționale.

În cadrul a 44 sesiuni de instruire au fost instruiți toți operatorii, inclusiv: 69 operatori teritoriali, 190 medici veterinari oficiali, 57 agenți economici, 11 colaboratori ai posturilor vamale. Total – 327 persoane. La 7 decembrie 2015 sistemul dezvoltat a fost lansat în producție.

De notat, că activitatea oficiilor teritoriale ale Centrului Informațional Agricol (CIA) privind SIA RSA este reglementată de Legea nr. 231 din 20.07.2006 privind identificarea și înregistrarea

animalelor, Hotărîrea Guvernului nr. 507 din 18.07.2012 pentru aprobarea unor norme privind identificarea și trasabilitatea animalelor și Procedura de lucru „Activitatea oficiilor teritoriale”. În tabelul nr. 1 este expusă evoluția procesului de înregistrare a animalelor identificate.

Tabel nr. 1. Înregistrarea animalelor 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bovine	191615	98805	98697	83166	54539	32627	73172	67890
Ovine	544079	280593	285234	184841	133197	63141	124077	98768
Caprine	51682	50311	54478	38414	32441	16946	34484	25700
Porcine	184691	322836	473155	433216	284662	285469	391273	338455
Cabaline	33188	10166	7188	5802	907	471	1019	556

2. Managementul laboratoarelor (SIA LIMS)

Pe parcursul anului 2015, reprezentanții grupului de lucru din cadrul CIA, au participat la dezvoltarea SIA LIMS. În cadrul ședințelor, au fost stabilite toate funcționalitățile sistemului. Totodată, au fost întocmite și aprobate un șir de documente: Proiectul tehnic al SIA LIMS; Analiza cerințelor tehnice și funcționale; Planul de testare a softului. Au avut loc ședințe de testare a sistemului și sesiuni de instruire pentru implementarea SIA LIMS, în rezultatul cărora au fost instruiți 25 specialiști din cadrul CRDV, Oficiului central al ANSA și CIA.

16. Implementarea principiului e-Agricultură, prin dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale automatizate din sectorul vegetal.

1. Sistemul Informațional Automatizat de colectare a informației privind mersul lucrărilor agricole în Republica Moldova (SIA AGROMAIA)

În baza Ordinului MAIA nr.167 din 02.08.2013 și Ordinului nr. 199 din 15.10.2015 cu privire la colectarea informației operative din teritoriu și aprobarea Anexelor 1-8, Centrul Informațional Agricol a efectuat colectarea și generalizarea informației, săptămânal, privind lucrările agricole și recolta produselor. Astfel, pe parcursul anului 2015, au fost elaborate și prezentate, direcției responsabile din cadrul MAIA, 52 de rapoarte pentru diverse lucrări agricole.

Prin intermediul Direcțiilor Agricole Raionale și oficiilor teritoriale CIA, colectarea informației a fost posibilă în 24 de raioane ale țării.

SIA AGROMAIA este un sistem performant, care are ca obiectiv principal formarea unei baze de date coerente pentru asigurarea promovării politicii de stat de dezvoltare durabilă a sectorului agroindustrial, acumulării resursei informaționale în ce privește evidența și managementul lucrărilor agricole, protecția plantelor și fertilizarea culturilor agricole.

La momentul actual, sistemul este dezvoltat pentru sectorul agroindustrial, testat și dat în exploatare, conform Ordinului MAIA nr.184 din 28.09.2015.

Adițional, au fost întocmite următoarele instrucțiuni:

1. Instrucțiune metodologică privind utilizarea Sistemului Informațional „AGROMAIA”, rol Administrator;
2. Instrucțiune metodologică privind utilizarea Sistemului Informațional „AGROMAIA”, rol Utilizator date.

De asemenea, au fost organizate ședințe cu prezentări în cadrul raioanelor Drochia și Soroca, MAIA; ședințe de instruire, în rezultatul cărora au fost antrenați 81 de utilizatori.

2. Registrul Certificatelor de Depozit pentru Cereale (RCDC)

Funcționalitatea acestui sistem este menținută prin întreținerea în stare activă a paginii web: www.cereale.md, precum și a Sistemului Informațional învechit al RCDC (*elaborat în anul 2006, aprobat prin Ordinul MAIA nr. 29 din 21.02.2007*), care urmează a fi reconfigurat conform cerințelor TI moderne, stipulate în legislația în vigoare. La moment, modificarea și dezvoltarea sistemului, conform cerințelor noi, este imposibilă din lipsa unui soft performant care ar automatiza procesul de eliberare a certificatelor de depozit pentru cereale, formarea registrelor la magazinerii

cerealieri, precum și crearea și întreținerea Registrului Public Republican al MAIA.

Pe parcursul anului 2015, CIA în colaborare cu Direcția politici de producție și reglementări de calitate a produselor vegetale din cadrul MAIA, a organizat ședințe, în scopul familiarizării producătorilor agricoli cu prevederile Legii nr. 33-XVI din 24 februarie 2006 privind depozitarea cerealelor și regimul certificatelor de depozit pentru cereale, precum și consultări informative producătorilor agricoli. Aceștia au fost instruiți și pe marginea procesului de eliberare a certificatelor.

17. Implementarea principiului e-Agricultură, prin dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale automatizate din sectorul alimentar.

Sistemul Informațional Automatizat Registrul Digital Agricol (SIA RDA) este soluția informațională pentru identificarea, înregistrarea și gestionarea fermierilor, crescătorilor de animale, a producătorilor și procesatorilor produselor de origine animală și vegetală, care va oferi suport logistic, informațional Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în implementarea politicilor de dezvoltare a ramurilor menționate, a politicilor de subvenționare și a celor de securitate și siguranță alimentară a Statului. SIA RDA reprezintă un proiect realizat cu suportul tehnic și financiar din partea Centrului de Guvernare Electronică (E-Government) și Banca Mondială.

Pe parcursul anului 2015, SIA „RDA” a trecut în faza de testare operațională. În acest scop, au fost organizate o serie de ședințe de testare în cadrul cărora:

- a) s-a verificat corespunderea soluției software cu documentul de Specificații Funcționale (testarea de validare);
- b) au fost actualizate și revăzute unele funcționalități care nu corespundeau documentului de Specificații Funcționale, precum și cele ale căror procese de business s-au modificat între timp;
- c) a fost testată aplicația în conformitate cu cazurile de testare realizate împreună cu elaboratorul, dar și pe diferite scenarii de testare pozitive și negative;
- d) au fost realizate teste de performanță și de securitate a aplicației;
- e) pe parcursul dezvoltării, întru asigurarea principiului interoperabilității, SIA RDA a fost integrat cu următoarele servicii guvernamentale comune și sisteme informaționale M-Pass, M-Log, M-Sign, M-Notify, SIA RSA și SI RUA.

De asemenea, au fost realizate și reactualizate după caz:

- a) Manualului de Administrare a Portalului Intern;
- b) Manualul de Utilizare a Portalului Intern;
- c) Manualul de Utilizare a Portalului Extern;
- d) Raportul de testare a soluției software.

La momentul actual, softul este pregătit pentru lansare.

18. Implementarea principiului e-Agricultură, prin dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale automatizate din sectorul resurselor și infrastructurii agricole.

Registrul Tehnicii Agricole, modificat în Registrul Utilajului Agricol (SI RUA).

În anul 2015, a fost asigurată mentenanța SIA RTA. De asemenea, a fost executată dezvoltarea și testarea noului sistem SIA RUA. Au avut loc 8 sesiuni de instruire, în cadrul cărora au fost instruite toate cele 37 oficii teritoriale ale CIA, inclusiv 40 inspectori INTEHAGRO.

În rezultatul executării tuturor etapelor de dezvoltare a softului, a fost emis Ordinul MAIA nr. 91 din 15.05.2015 cu privire la lansarea Sistemului Informatic „Registrul Utilajului Agricol”, prin care au fost aprobate Concepția SIA RUA, Regulamentul SIA RUA, lansarea în producție și desemnarea obligațiilor pentru fiecare instituție responsabilă.

Operatorii teritoriali din cadrul oficiilor teritoriale ale CIA au drept scop, înregistrarea posesorilor de certificate tractorist-mecanice și a tehnicii agricole.

În perioada anului 2015, numărul unităților de tehnică agricolă, înregistrate în Registrul Tehnicii Agricole și numărul posesorilor de certificate tractorist-mecanice înregistrați sunt expuse în Tabelul nr. 2:

Tabel nr. 2. Dinamica înregistrării tehnicii agricole

An	Mașini și utilaj agricol	Tehnică
----	--------------------------	---------

		autopropulsată
2013	902	1153
2014	2500	2608
2015	2184	2429

20. Elaborarea și implementarea Planului de Acțiuni, ce va asigura restructurarea și modernizarea sistemului de laboratoare din domeniul lanțului alimentar și a hranei pentru animale (în domeniul sănătății animalelor, fitosanitar, controlului calității produselor alimentare, monitorizării reziduurilor de pesticide și conținutului de nitrați și identificarea organismelor modificate genetic (OMG), alte domenii).

În vederea implementării activităților de restructurare a sistemului de laboratoare din domeniul lanțului alimentar și a hranei pentru animale, cu suportul *Proiectului Agricultura Competitivă a Moldovei (MAC-P)*, au fost realizate următoarele:

- finalizată reconstrucția blocului administrativ al *Agenției Naționale pentru siguranța Alimentelor*;
- finalizate lucrările de proiectare a Laboratorului din Bălți și organizată licitația pentru reconstrucția dată;
- proiectat blocul laboratorului de încercări calitatea și sănătate a plantelor, furajelor și produselor alimentare Cahul, iar construcția este efectuată în proporție de 90%. Compania contractată nu poate obține aprobările necesare pentru conectările la rețele, din motiv ca la moment nu a fost definitivat statutul laboratorului dat și obținute actele privind proprietatea clădirii de către ANSA;
- selectate companiile pentru construcția a *4 Puncte de Inspecție la Frontieră*: construcția PIF Tudora - finalizată la nivel de 95 %, PIF Criva - 85 %, PIF Leușeni - 25 %, PIF Giurgiulești - 30%;
- instruirea personalul serviciului veterinar și fitosanitar de la punctele de inspecție la frontieră - circa 60 persoane.

A fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 711 din 12.10.2015 cu privire la reorganizarea unor întreprinderi de stat, fiind, astfel, creată Î.S. „*Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului*”, prin fuziunea a 4 întreprinderi de stat.

21. Mecanizarea complexă și re tehnologizarea proceselor tehnologice de producere și procesare a strugurilor

Cu suportul *Programul „Restructurarea sectorului vitivinicol”*, pe parcursul anului 2015, au fost distribuite agenților economici din domeniu, surse financiare în mărime de cca **10,6 milioane euro**, care echivalează cu circa **182,6 milioane lei**. Aceste surse au fost orientate, după cum urmează.

Componentele programului	Numărul beneficiarilor finanțați	Valoarea sumelor finanțate de BEI (mii lei)
Investiții în vinificație (reutilizarea și modernizarea fabricilor de vin)	6	68994.00
Investiții în viticultură (Majorarea plantațiilor noi și mecanizarea proceselor viticole)	2	44535.00
Investiții în industria conexa (producători de sticlă, dopuri, etichete, echipamente și alte accesorii pentru industria vitivinicola)	4	42199.00
Dotarea laboratoarelor de studii și cercetare	2	26884.00

Total	14	182,612.0
<p>Totodată, au fost înregistrate spre subvenționare, 481 de unități de utilaj și tehnică agricolă aferente producerii și procesării strugurilor.</p>		
<p>22. Înființarea a 24,5 mii ha de plantații viticole moderne, cu productivitate înaltă. În perioada anilor 2014-2015, agenții economici au efectuat înființarea plantațiilor viticole pe o suprafață totală 3,5 mii ha. Crearea noilor suprafețe viticole, în mare măsură, se datorează susținerii de către stat a lucrărilor de înființare a viilor noi.</p>		
<p>23. Facilitarea creării, recunoașterii și funcționării grupurilor de producători agricoli. Cu suportul <i>Programului Agricultură Competitivă (MAC-P)</i>, finanțat de Banca Mondială și Guvernul Suediei, pe parcursul anilor 2014-2015, a fost promovată asocierea producătorilor agricoli după modelul grupurilor de producători agricoli. Astfel, au fost create și înregistrate <i>45 grupuri de producători</i>. Aceste grupuri includ în structura lor între 5 și 8 fondatori. Din cele 45 grupuri create, 42 au fost înregistrate sub formă de Cooperativă de Întreprinzători, inclusiv: 41 au fost – nou create, iar 1 – reînregistrată, iar 3 grupuri au fost înregistrate în formă de Societate cu Răspundere Limitată - nou creată. În total, 36 grupuri de producători au depus dosarele pentru obținerea grantului, în cadrul celor patru apeluri de grant, organizate de la lansarea proiectului MAC-P, dintre care 22 dosare au fost depuse în anul 2015. Urmare a 4 apeluri de granturi (lansate în anii 2014-2015), 32 grupuri de producători au fost declarate eligibile pentru a obține granturi de la MAC-P, iar valoarea granturilor aprobate reprezintă 7 861 234,23 dolari SUA. Odată fiind aprobați, beneficiarii primesc o perioadă de până la 9 luni pentru a asigura co-finanțarea investiției. Valoarea medie a unui grant debursat constituie 238 mii dolari SUA. Din aceste surse, a fost finalizată construcția a 12 frigidere cu capacitate de peste 8000 tone. Alte 12 frigidere sunt în proces de construcție cu grad de finisare între 10-50%, cu capacitate de circa 5000 tone. Suplimentar s-au făcut investiții în 3 uscătorii și 4 linii de sortare. De notat, că 13 administratori ai grupurilor de producători au participat la o vizită de studiu în Polonia (29 iunie -5 iulie), în vederea studierii experienței poloneze în formarea și dezvoltarea grupurilor de producători și a politicii Uniunii Europene de susținere a grupurilor de producători și a afacerilor din sectorul fructelor și legumelor. Au fost organizate vizite de identificare a partenerilor din România pentru 12 grupuri de producători. Au fost purtate discuții concrete și solicitări de produse la nivel de factori de decizie în cadrul a: 5 rețele internaționale (Carrefour, Metro Cash & Carry, Megaimage, Selgros, Kaufland,) și 5 platforme de logistica (Karemafruct, Bianoli Fruct, Caf Activ Invest, Algida), interesați să preia produse din Republica Moldova. Prin Ordinul MAIA nr. 76 din 28 aprilie 2015, a fost aprobată procedura de recunoaștere a grupurilor de producători. Astfel, pe parcursul anului 2015, MAIA a examinat dosarele și emis avize de recunoaștere pentru următoarele 8 grupuri de producători: CÎ „LEGBIOFRUCT”, CAIPS „BASAN-AGRO”, CÎ „VED-MAR AGRO”, CÎ „STÎNCA-GRUP”, CÎ „FRUVA-NATURAL”, CÎ „FRUCTBIOIMPEX”, CÎ „MAGIC-FRUCT”, CÎ „FRUITMOL-GRUP”. Din acestea, 6 au depus dosarele și pentru subvenționare.</p>		
<p>24. Elaborarea și implementarea cadrului normativ privind SIA Alerta Rapidă pentru Produsele Alimentare (RASFF). A fost elaborat și promovat proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 113 din 18 mai 2012 cu privire la stabilirea principiilor și a cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor. Scopul acestei Hotărâri este instituirea în Republica Moldova a Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje, prin care va fi posibilă notificarea unui risc direct sau indirect care poate afecta sănătatea umană, provenit din produsele alimentare sau din hrana pentru animale, precum și informarea populației despre riscurile identificate.</p>		
<p>26. Creșterea capacităților producătorilor agricoli în domeniul valorii adăugate și a marketingului produselor agroalimentare. Cu suportul <i>Proiectului Competitivitatea Agricolă (ACED)</i>, finanțat de USAID, pe parcursul</p>		

unei perioade de 5 ani, producătorii moldoveni au primit suport pentru expunerea produselor sale în cadrul a 18 târguri și expoziții internaționale din Europa și Asia. Un număr de 7 000 fermierii și procesatorii de produse agricole din Moldova au fost instruiți în cadrul unui program intensiv de asistență tehnică și instruirii, ceea ce le-a permis să investească suplimentar 15 milioane dolari SUA în capacități de producție și post-recoltare. Circa 3000 fermieri au adoptat tehnici noi de producere și post-recoltare, mărindu-și productivitatea și calitatea producției pe piețele de export.

27. Promovarea și adoptarea legii privind principiile de subvenționare a producătorilor agricoli.

Proiectul legii privind principiile de subvenționare a producătorilor agricoli a fost elaborat și urmează a fi supus consultărilor.

Obiectivul specific 1.2. Facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri pentru fermieri

28. Elaborarea și promovarea cadrului normativ-legal privind instituirea Fondului de garantare a creditelor agricole.

Cu susținerea financiară a IFAD-ului, au fost angajați experți locali pentru elaborarea unui Studiu privind crearea Fondului de garantare a creditelor în agricultură și industria alimentară. Acest studiu a fost prezentat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru analiză și consultare cu toți factorii implicați.

30. Stimularea creditării producătorilor agricoli, inclusiv a gospodăriilor casnice, de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancale.

Pe parcursul anului de *subvenționare 2015*, au fost înregistrați 404 beneficiari de credite. Valoarea surselor financiare accesate de către producătorii agricoli constituie 26 816 625 lei.

Totodată, Unitatea de Implementare a *Creditului de Asistență Acordat de Guvernul Republicii Polone* a procesat 28 de cereri spre creditare, în valoare totală de 37,3 milioane euro, dintre care 13 cereri în valoare totală de 19,5 milioane euro au fost aprobate în cadrul Consiliului de Supraveghere. Urmează etapa de aprobare de către Ministerul Finanțelor.

Cu sursele financiare valorificate în cadrul *programelor IFAD*, pe parcursul anului de referință, au fost eliberate 306 credite, în sumă de 2,543.2 mii dolari SUA (47,143.5 mii lei), inclusiv granturi pentru tineri antreprenori - 657.3 mii dolari SUA (12,617.5 mii lei). Sursele respective au fost utilizate, după cum urmează: mașini agricole (culture de câmp) – 40,3%, ferme zootehnice – 15,6%, păstrarea și condiționarea producției agricole – 13,5%, pomicultră – 8,9%, etc.

Obiectivul specific 1.3. Reformarea sistemului învățământului, cercetărilor științifice și serviciilor de extensiune rurală în sectorul agroalimentar și crearea sistemului de informare integrat în agricultură

31. Elaborarea și promovarea Strategiei de ameliorare a sistemului de cercetare-dezvoltare agroalimentară a Republicii Moldova până în anul 2020.

Prin Ordinul MAIA nr. 78 din 29.04.2015, a fost creat Grupul de lucru responsabil de reformarea sistemului de cercetare-dezvoltare agroalimentară a Republicii Moldova, care s-a întrunit în 3 ședințe și a vizitat institutele de cercetări științifice întru examinarea situației lor actuale.

A fost efectuată o analiză a situației curente în domeniul de cercetare-dezvoltare agroalimentară a Republicii Moldova (fiind identificate și necesitățile de reformare ale acestuia), precum și structura sistemului de cercetare-inovare din alte state. Ca urmare, a fost elaborat Conceptul privind structura organizatorică a sistemului de cercetare-dezvoltare și extensiune în domeniul agroalimentar al Republicii Moldova.

Totodată, au fost identificate surse financiare pentru angajarea experților locali/internaționali, care vor elabora proiectul Strategiei de ameliorare a sistemului de cercetare - dezvoltare agroalimentară al Republicii Moldova pentru perioada 2015-2020.

34. Crearea centrelor de excelență în baza organizațiilor din domeniul cercetare-dezvoltare și a instituțiilor de învățământ în agricultură, restructurate.

A fost elaborat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la reorganizarea Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” și modificarea denumirii Instituției

Publice „Colegiul Agricol din Țaul”, prin care vor fi create 2 centre de excelență: IP Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău și IP Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole. Proiectul respectiv urmează a fi promovat, în conformitate cu normele legislației în vigoare.

35. Creșterea capacităților serviciilor de extensiune (SER), inclusiv reorientarea acestora către cerințele pieței.

Serviciile de informare, consultanță și instruire au fost prestate de către ACSA și rețeaua SER, formată din 35 prestatori de servicii (PS), cu un număr total de 430 consultanți, din care 350 consultanți locali amplasați pe lângă primării și 80 consultanți regionali, inclusiv 10 consultanți în marketing agricol.

În perioada ianuarie – decembrie 2015, consultanții rețelei SER, au prestat peste 340 mii ore/servicii consultative, dintre care: 184,5 mii ore/servicii de ordin tehnologic (53,7%); 61,3 mii ore/servicii de ordin financiar - economic (17,8%); 55,7 mii ore/servicii de marketing agricol (16,2%); și 42,2 mii ore/servicii de ordin juridic (12,3%).

SER este prezent direct în 386 localități ale Republicii Moldova, ceea ce constituie peste 26% din totalul satelor pe republică sau 41% din totalul primăriilor existente. Beneficiarii serviciilor consultative oferite de SER au cultivat și îngrijit în anul 2015 aproape 312,7 mii ha de culturi cerealiere, tehnice și furajere (pondere de cca 25% pe țară), 44,8 mii ha plantații horti-viticole (pondere de 20% din plantații horticole și cca 18,5% viticole pe țară), cca 10,9 mii ha de culturi legumicole și cartofi (pondere de cca 20% pe țară) în câmp deschis, peste 260 ha în teren protejat (culturi în 2 cicluri) și cca 218,6 ha în teren temporar protejat.

Datorită asistenței și serviciilor de extensiune prestate producătorilor agricoli autohtoni, în sectorul zootehnic au fost fondate 1037 ferme de tip familial (inclusiv: circa 100 mini-ferme de taurine, 61 de suine, 301 de ovine, 328 de iepuri, 200 de păsări de casă și 47 pentru alte specii de animale). Consultanții SER au moderat și au acordat asistență la încheierea tranzacțiilor funciare pentru 66,8

mii beneficiari pentru un fond funciar cu suprafața de 95,8 mii ha. Valoarea totală a surselor financiare sub formă de investiții, credite și granturi atrase de consultanții SER, în anul 2015, pentru producători agricoli și antreprenori rurali patronați a fost de cca 552,8 milioane lei, inclusiv: asistență pentru 1261 persoane la perfectarea seturilor de documente pentru accesarea subvențiilor de stat în sumă de cca 122,3 milioane lei (valoarea investițiilor totale 597,7 milioane lei); întocmirea a 1289 planuri de afaceri și suport pentru 929 producători agricoli la solicitarea creditelor de la băncile comerciale în valoare totală de cca 219,4 milioane lei; elaborarea a 44 propuneri de proiect cu atragerea mijloacelor financiare pentru investiții în sumă de 11754,7 mii lei de la proiectele investiționale MAC-P, FIDA V și PARE 1+1; asistență pentru 19,3 mii de persoane la solicitarea creditelor prin intermediul AEÎC din localitate în valoare totală de cca. 199,3 milioane lei.

În aria de deservire a serviciului de extensiune, cu suportul consultanților SER, au fost create 356 de afaceri în agricultură, 83 afaceri non agricole și 18 centre de servicii zoo-veterinare și magazine agricole, care au generat 1627 locuri de muncă.

Obiectivul general nr. 2: ASIGURAREA GESTIONĂRII DURABILE A RESURSELOR NATURALE ÎN AGRICULTURĂ.

Obiectivul general nr. 2 se referă la măsurile de adaptare la schimbările climatice, în special: îmbunătățirea accesului agricultorilor la noi soiuri rezistente la secetă, tehnologii agricole nondistructive, cercetări și instruirii în domeniul gestionării inovatoare a apelor și solului, accesul la informații climatice, dezvoltarea instrumentelor de gestionare a riscurilor în agricultură, inclusiv asigurarea și aplicarea sistemelor antigrindină. În acest sens, în Strategie se propun următoarele trei obiective specifice:

- ✓ *Sprijinirea practicilor de gestionare a terenurilor agricole și a apei.*
- ✓ *Sprijinirea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, inclusiv a biodiversității.*
- ✓ *Sprijinirea adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice asupra producției agricole.*

Obiectivul specific nr. 2.1. Sprijinirea practicilor de gestionare a terenurilor agricole și a apei.

38. Implementarea proiectelor de consolidare a terenurilor agricole.

Conform datelor Institutului de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului (IPOT), în anul 2015, au fost executate proiecte de consolidare a terenurilor agricole în valoare totală de 648,4 mii lei. Astfel, au fost înregistrate 4560 cote de teren echivalent și formate suprafețe consolidate pentru prelucrare agro-tehnică eficientă.

39. Elaborarea și promovarea Codului Funciar al Republicii Moldova, inclusiv perfectarea bazei tehnico-metodologice privind implementarea activităților de consolidare a terenurilor agricole.

Prin Ordinul MAIA nr. 111 din 09.06.2015 a fost instituit Grupul de lucru responsabil de definitivarea proiectului revizuit al Codului Funciar al Republicii Moldova.

La momentul actual, proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului funciar nr. 828-XII din 25.12.1991” (art. 36, 73 și 99 din Codul funciar) este în proces de definitivare.

40. Extinderea suprafețelor de terenuri agricole irigate.

Conform datelor operative, suprafața irigată, în anul 2015, a constituit cca 21 mii ha teren agricol, în creștere cu 6 mii ha față de anul precedent. Un număr de cca 1000 producători agricoli dispun de sisteme de irigare, inclusiv: aspersiune, micro-aspersiune – 500 unități, picurare – 600 unități și radulare – 1140 unități.

Cu suportul *Proiectului 2KR*, au fost realizate 128 sisteme de irigare în destinate irigației unei suprafețe totale de cca 1800 ha teren agricol.

Obiectivul specific 2.2. Sprijinirea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, inclusiv a biodiversității

41. Dezvoltarea tehnologiilor de prelucrare minimală a solului, inclusiv organizarea seminarelor privind avantajele sistemului de lucrare a solului de tip No-till/Mini-till.

Conform datelor din teritoriu, suprafața de teren agricol cultivat sub tehnologia No-till/Mini-till constituie cca 84 mii ha, în creștere cu 20 mii ha în anul 2015. Această creștere se datorează, în mare parte, subvenționării alocate la tehnica agricolă procurată și realizarea programelor prin intermediul proiectelor IFAD și 2KR.

Pentru subvenționarea echipamentului No-till/Mini-till au fost înregistrate 113 cereri în valoare totală de cca 16 milioane LMD.

43. Dezvoltarea și promovarea sistemului de agricultură ecologică.

Prin Ordinul MAIA nr. 49 din 27.03.2015 a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de profil privind examinarea cererilor de solicitare și utilizare a mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”.

În proces de elaborare este proiectul hotărârii Guvernului pentru implementarea Legii nr. 115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică, modificată și completată conform prevederilor Regulamentelor CE.

44. Îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie

În perioada de referință, cu suportul Proiectului Guvernului Japoniei „*Utilizarea eficientă a combustibilului solid din biomasă*”, au fost instalate 24 cazane pe biomasă în obiectele de menire socială și 1 cazan pentru efectuarea cercetărilor de consum, în scopul identificării raportului de biomasă necesar pentru a obține un produs mai eficient.

La 14 mai 2015 a fost ratificat Acordul de contribuție dintre Guvernul Republicii Moldova și BERD cu privire la participarea țării noastre la *Fondul Parteneriatului Europei de Est pentru Eficiență Energetică și de Mediu (E5P)*. Acest Acord oferă acces țării noastre la fonduri în valoare de cca 11-20 milioane Euro, nerambursabile, dar și la 100 milioane Euro în formă de credit pentru dezvoltarea proiectelor de eficiență energetică și mediu.

În cadrul *Fondului de Eficiență Energetică* au fost procesate 188 propuneri de proiecte, din care 59 – aprobate. Totodată, au fost semnate cu beneficiari 101 contracte de grant, în proces de implementare fiind 191 proiecte cu o valoare totală de cca 437 milioane lei.

În parteneriat cu *Proiectul „Energie și Biomasă”* și Agenția pentru Eficiență Energetică, a fost lansat Programul de subvenționare a achiziționării cazanelor pe biomasă pentru gospodării casnice, și IMM-uri. Mărimea subvenției acordate din fondurile europene a constituit 1300 Euro și, respectiv, 700 Euro, în funcție de parametrii tehnici ai cazanului selectat. În total, din 350 de cereri depuse un număr de 107 beneficiari au primit deja subvențiile pentru cazanele instalate.

În cadrul primului concurs de „*Vouchere Inovatoare*” pentru proiecte în domeniul eficienței energetice și utilizării resurselor regenerabile de energie 11 proiecte au fost selectate drept câștigătoare, obținând a câte 4000 Euro fiecare. Concursul s-a desfășurat cu suportul Programului CEI Know-How Exchange Programme (KEP) Austria.

45. Reabilitarea fișilor forestiere de protecție a câmpurilor agricole

Suprafața totală a perdelelor forestiere de protecție, reabilitare cu suportul *Proiectului Agricultură Competitivă*, în anul 2015 a constituit cca 700 ha, care sunt situate pe teritoriul a 48 primării, în 13 raioane administrative. Procesul de reabilitare a perdelelor forestiere de protecție a fost afectat de condițiile climaterice nefavorabile ale anului curent. Temperaturile ridicate ale aerului și deficitul de precipitații în sezonul primăvara-vara 2015 nu au permis efectuarea lucrărilor de reabilitare în volumul total planificat la începutul anului curent.

Obiectivul specific 2.3. Sprijinirea adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice asupra producției agricole

48. Implementarea sistemelor de protecție a culturilor agricole contra condițiilor climatice nefavorabile (înghețuri, grindină etc.).

În colaborare cu Serviciul Special pentru Influențe asupra proceselor Hidrometeorologice a fost elaborat *Ghidul privind metodologia aprecierii gradului de compromitere a culturilor agricole și prejudiciilor cauzate de căderile de grindină pe teritoriul Republicii Moldova*. Ghidul a fost aprobat de Comisia Fitotehnie din cadrul Consiliului tehnico-științific a Ministerului la data de 18.12.2015 și urmează a fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Obiectivul general nr. 3: ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELULUI DE TRAI ÎN MEDIUL RURAL.

Obiectivul general nr. 3 promovează activități de îmbunătățire a infrastructurii și a serviciilor rurale fizice, crearea oportunităților de angajare în sfera neagrícola din mediul rural, cum ar fi, servicii în agroturism sau microîntreprinderi nonagricole în scopul producerii și furnizării unor servicii în mediul rural și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii deja existente, precum și implicarea comunității locale în crearea de stimulente pentru locuitorii din mediul rural pentru a contribui la bunăstarea societății lor.

În vederea realizării acestor prerogative, s-au propus următoarele obiective:

- *Alocarea investițiilor pentru infrastructura fizică și de servicii din mediul rural.*
- *Creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniul nonagrícola și sporirea veniturilor în mediul rural.*
- *Stimularea implicării comunității locale în dezvoltarea rurală.*

Obiectivul specific 3.1. Alocarea investițiilor pentru infrastructura fizică și de servicii din mediul rural

50. Modernizarea și/sau construcția rețelelor de alimentare cu apă potabilă și pentru irigare, pentru dezvoltarea activităților de antreprenariat în domeniul agroalimentar.

În perioada de referință, au fost construite 393 km de rețea de apeduct.

Cu suportul **Fondului Provocările Mileniului**, au fost reabilite 10 sisteme centralizate de irigare, ce acoperă o suprafață de 12 mii ha. Totodată, au fost create 10 Asociații ale Utilizatorilor de Apă pentru Irigare, ce întrunesc peste 6000 de fermieri, care au preluat în gestiune sistemele reconstruite.

Obiectivul specific 3.2. Creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniul nonagrícola și sporirea veniturilor în mediul rural

53. Stimularea producțiilor tradiționale, meșteșugărești, de formare profesională.

Cu suportul ODIMM a continuat implementarea programelor de facilitare a antreprenoriatului, inclusiv revitalizarea meșteșugăritului.

De asemenea, pe parcursul anului 2015, produsele tradiționale și meșteșugărești ale meșterilor populari din Republica Moldova au fost expuse în cadrul a 22 expoziții organizate atât pe teritoriul țării, cât și peste hotarele acesteia.

54. Facilitarea accesului la informații privind oportunitățile de dezvoltare a afacerilor.

Prin prisma Programului de instruire continuă “Gestiunea Eficientă a Afacerii” au fost organizate 27 seminare de instruire, fiind instruiți în domeniul antreprenoriatului 797 agenți economici. Au fost acordate și 1280 consultații antreprenoriale.

În vederea dezvoltării culturii antreprenoriale și stimulării parteneriatelor între agenții economici autohtoni și străini, au fost organizate o serie de evenimente: întruniri dedicate femeilor la nivel regional (Platforma Națională a Femeilor), “Zilele businessului regional” (20 octombrie-17 noiembrie 2015, Ministerul Economiei în colaborare cu ODIMM), vizită de studiu în Polonia pentru 15 antreprenori din domeniul industriei textile etc.

Rezidenții incubatoarelor de afaceri au beneficiat de 17 sesiuni de instruire antreprenorială.

La 28 mai 2015 a fost organizat târgul locurilor de muncă pentru tineri, în vederea informării

tinerilor despre oportunitățile de dezvoltare a competențelor antreprenoriale și accesare a resurselor financiare prin prisma programelor și proiectelor în proces de implementare.

55. Facilitarea dezvoltării întreprinderilor din sectorul rural.

Întru dezvoltarea mediului de afaceri din regiunile rurale au fost întreprinse activități privind fortificarea rețelei naționale de business incubatoare. În anul 2015, a fost lansat incubatorul de afaceri din Cimișlia, în cadrul căruia activează 19 companii, fiind create astfel 47 locuri de muncă. În total, pe teritoriul Republicii Moldova sunt funcționale 9 *incubatoare de afaceri*, în cadrul cărora activează 147 de rezidenți (inclusiv 63 start-up-uri), cu 606 locuri de muncă create.

În cadrul unei colaborări între Center for Pure Development din Estonia și ENTRANCE, BCI din Republica Moldova a fost lansat Proiectul “Promovarea antreprenoriatului pentru dezvoltarea mediului rural”. Scopul proiectului constă în sprijinirea start-up-urilor viabile ale tinerilor între 18 și 35 ani.

În cadrul conferinței Zilele IMM-lor a avut loc Competiția de Granturi mici pentru rezidenții incubatoarelor de afaceri din Moldova. 14 întreprinderi participante la competiție au obținut granturi de până la 2000 Euro.